

Улуг амыдырал

Өрөөлчө кире бөрүвиске Василий Емельянович сонга чынында таарычталыг чымык сайлайла олурган. Адым дугаар казытан колдан майыкташ дүжүп турган хар өтүр улуг даш көзүрүгү эки бөстүк турган, оң бичи мый — Кремль.

— Василий Емельянович, чокта чаа спертни революстуг ажылынар болгаш Совет күрүнени мурнуна ачы-хашылар дөш Ленин орденге баш шаанын болгай. Болунармык дугайым чугаалап берип көрдүрөм.

— 1871 чылда төртүтүнгөн мен. Белоречий заводунга. Дүмбей черге... Оң тура улуг хоорайга чедир бар чык иштине-да атыгты шаап аар болза — чедер ал-бас сен... Мээң кырган ачам-даа, ачам-даа Пашковтар дөөргөлөргө креспостной болуп чоран. Бичи оол турган-ла заводка столар болуп кырган мен. Бичаар-да 90 чылдарда шөлүтүргөн революстучар-биле танышкан мен. А 1903 чылда эелерге болгаш хаанга улур ажылынар ортузунга агитация кылган дөш карабажыкка кырган мен. Заводка дедир эеп келгеш марксистин болгунур тургузуп эгелзөө мен, а 1905 чылда митингке чүве чугаала-дан дөш Уфаже шөлүтүргөн мен. Анда «полицейский чедир көрбөсөңбиле» Күрү-не III думанынга соңгугурунган мен.

— Владимир Ильич Ленин-биле учура-шып көргөн силер бе, Василий Емельянович?

— 1907 чылда думда социал-демократыг бөлүктүң улам мыйгай ажы-чорудулазын дугайым сүмелээр дөш Терехки деп черге Ленинге учурашыр-биле чоран мен. Терехкиден эеп алгаш думга чүве чугаалаан мен. Чүс каралар сыгыт көрдүргөн, а оларнын баштын Шуринкевич мырзай аажк хордаан, стаан-биле мени баккан.

Оң сөөлүңдө мени буруудалыр херек көдүргөн болгаш база каттап карабажыкка олурган. Менде мыйдык солун документ бар. Ону көмчөөн бис. Ол болза, губерналарга полиция департаментинизге чедирге бички болган.

1909 чыл: «Троицкий округ судунуң прокурорунуң айтмышынын баугаар өртүңдө келгеш, 23-күн үчкүндөштерден Ленинни чаа инициативанын Польшаның хей-ниинин изги байырын чедирип турар деп ол солун түднөп бижзөөн.

ПРАГА, январь 17. Атомнуг энергия-да амыдырал турар баштайгы электростанцияны амыдырал киргенниң өртем-техниктиг дуржулаган еске чурттарга дам чыдып бээрине Совет чазактын белгени-ниң дугайында СЭТА-ның динчалым чөлөкчөк парламентиниң кичээниңиниң төвүде бөлү берген.

Совет чазактын саналы биске көчүтү чугула болуп турар, чүге дээрге ол санал делегей байдалы дагын чидегени бергенде атомнуг дайыма белетке дугайында НАТО-нуң чокта чаагы шийтирениң

ХАНЫН

(Киров заводунун эрги ажилчыны, 1905 чылды Иван Ефимович

Киров (шаандагы Путилов) заводунда чартык чүс чыд ажып амыдып тур мен. 1905 чылдын революстуг болушкунча-рынын кабарып турганым караам-биле көргөн мен.

1900 чылда Путилов заводунуң үтөр-бөө өтүр кыдыр мастерскаяны, кел-пиримде бичи оол турган мен. Ажыла-рынын байламы мичаарда көчүтү берге турган. Күшажык хуну 12—14 шак үр-дүчүлөп, а ажылычларым колга алыр чүвөл чөгөнгү биче турган.

Капиталистерниң мөлчүлгези болгаш учур-дүрүм чок аажылашкыны ажил-чыларнын чүткө килеңдикчиини хай-ныктырган өвөс, харын база шийтирениң өтүр шашышкыныга таварышкан.

1904 чылды сөөлүрүдир болган болушкуннар сагышка ол-ла төвөр ажирип келди. Вагон кыдыр мастерскаяның ажилчыларынын бирөөн амыр ажаагы-ным чамымын чүге казып апарганым деп мастер Тетавкинге айттыр салып чедер берген. Тайыбырлап бөрүниң УЛУУ Тетавкин оңу харын-даа амыдыл үндү-рүшкөн. Каш-аа колганда мастер бугу-риге чериден база үш ажири үндүр олкупкан. Дөрт ажилчыларын узура-дур чок үндүргөн чорук вагон кымыкчы-ларын көздөшкөн. Тетавкинни ырадыр, үндүргөн ажилчыларын каттап хула-ап алып деп коллективтиг негелден олар салганнар. Вагон кымыкчыларын үтөр-бөө, чөпсөк-херексиз кыдыр, паровоз-механиктиг, үтөр-бөө өтүр кыдыр болгаш еске-даа мастерскаяларын ажилчыларын дөткөөнөр. 12 муң путиловчулар дем-сөлчө чыгыс өгөсеткелди көдүрүп үгөн.

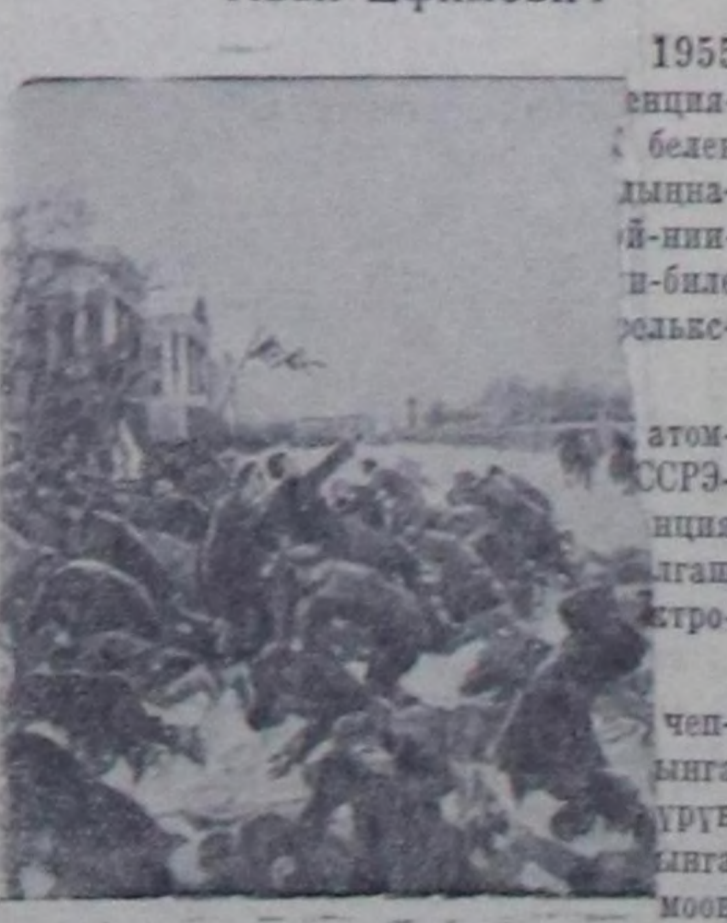
Январь 3-те бүтү-ле чөктер ажылым окташканнар. Путиловчулар контора чанын-га чыгып бергенер. Директоруну оларга чедип келдирип негелзөөн. Эззөн болганда бисче ол үнүп келген. Шугаазын көдү-рүп турган. Бүтү-ле кижилер соңгугу-рун чугаалап, алгырып турган.

— Мында мен эе болуп турар мен, чү-нүдө күзөйдүр мен, ону шүптүзүн кы-дыр мен—деп, директор ыт чокка кел-гелзөөн болгаш чугаалажышкынар кыдыр төвөрлерин соңгун амыр сагалдаан.

8 шактыг ажил хүнү доктадыр, ажил шагындан дашкаар амыды болу-р-бас, ажилды үш элечегил болуор-а-ажык төвөрлерин бөг.

Совет чазактын саналынын дугайым өөрүшкү болгаш сеткил ханымынын-биле бөлгөн бүтү делегейде миллион-милли-он кижилер ол саналы агресци атланты-ка керөөнүн чөвүлениң олар эргекке чугула деп көргөндө атлантыка генерал-дарыга атомнуг чөпсөкти ажылаар ар-ганы бээр деп шийтирлерин хулап алган чокта чаагы хурдалар-биле деннен көр-бөйи барып шыдаас деп ол солун үр-гүчүлөп бижзөөн.

ВЕНА, январь 17. ССРЭ-де үетпүрүң баштайгы атомнуг электростанциянын болгаш оң ажылынын дугайында ил-лекти атомнуг энергияны тайбың со-рулгаларга ажылаар айттырларнын тала-зы-биле КНО-нуң Кол Ассамблеянын IX

«1905 чылдын январь 9-та Кы-боолзаны». Чүрүчү П. Владимировтун чү-рүчү.

мир орунуң мастерскаяларынын, Ш-бот-лиц фабрикасынын болгаш еске-даа б-илеп чөвөрлериниң коллективтери база дем-тышкан.

Ажылын Петербург бөдүнуң аар б-хилиңчегит салым чөлу-биле өткөңдү-өргө-медел чок болгаш чүвөгө чедип-чорук-биле шыдажырын оон мый к-лүт-вестей берген. Мөлчүлгеден болгаш ин-терени чоруктан ажылы чонларын хоб-кылырын карачалыс оруу болза, ну-сү-чүчтериниң болгаш капиталистерниң эйн-чазгыраган дүжүрери болуп деп чөвөр-ин оларга болшевиктер тайыбырлап тур-нар. Олар хурдаларга чүве чуга-а, уугулагаларын тардып турганнар. Ста-нын шимчөөшкени чурттуң еске-даа хоорай-арында база кабарып эгелзөөн. Хаан-ы-бөзүнү чымык өрөмчөйдөн аршадыр шта-биштерин кыжамышпаан, революция чө-ли шудан олурган.

Хаанга дуулаары-биле камгалап шер-лери келген. Чакыт полициянын айты-кынын баугаар хоорайнын районнар-ың «фабрика-завод ажилчыларынын» «жа-лы» деп организацияны тургускан, өвөр-ин чөвөлгө Ганон лама баштаан ол ор-тун-да революстуг чөвөр улустар аразы-ның калы амыдылашкынын байдалын үр-гүзүрүшкөн херекке үнеки салымын болуп турар... Атомнуг энергияны тай-бың сорулгаларга ажылаар дугайында дугураулаалар кыдыр—улустар аразы-нын калы амыдылашкынын эң калбак айттырынын эезин болуп, чөпсөлениш-кинерин дүжүрениң айттырын таар-ычталыг тургузарынын үндөсүн сууру болу бээр ийик.

«Унига» солун бөдүнуң Москвада кор-респондентинин чүтүңүң паравылмаан ол динчалыкта улуг чери берип турар.

СЭТА-ның динчалым чазак өвөл-ел-ниң хей-хөй солуннары база парлаан.

КНО-нуң атомнуг энергияны тайбың сорулгаларга ажылаар айттырларынга холбаштыр Бүгү-делегей конференциянын белеткээр талазы-биле консультативтиг комитетиниң ажыттынганы

ПЬО-ПОРБ, январь 18. (СЭТА). Дүң Баттышкан Нацпарл Организацианың штаб-квартиразына атомнуг энергияны тайбың сорулгаларга ажылаарын айттырларынга холбаштыр Бүгү-делегей кон-ференцияны белеткээр талазы-биле кон-сультативтиг комитет амыдыл эгелзөөн. Консультативтиг комитет атомнуг энер-гияны тайбың сорулгаларга ажылаарын көгүдүрениң улустар аразынын калы амыдылашкыларынга хамаарыштыр КНО-нуң Кол Ассамблеянын доску сессияны-нын резолюция-биле дүштүр тургус-туган.

КНО-нуң чыгыс секретары Хаммар-шельд хуралды ажытышпаан, атомнуг энергияны тайбың сорулгаларга ажылаары-нын айттырынын талазы-биле, организа-ташкынына консультативтиг комитет тургустунган, Бүгү-делегей конферен-ция атомнуг энергияны кижэ төрөлгө-тенге ажытып кыдыр ажылаарын иде-гелди боттанган турарына эргежок чу-гула бийлерин болгаш илеаларын шеш-теририниң херекке эң чугула ролду ой-нап шыдаар дээрине идегелди илгер-кең. Консультативтиг комитеттин хуралы моон соңгара-даа хаалгып байдалга эртер деп чыгыс секретары чарлаан.

КНО-нуң секретариатынын паразын консультативтиг комитеттин хуралынын чижек хүн чүрүмүң баугаар амыр, кон-сультативтиг комитет кол нуруузда ор-ганизастыг айттырларын, мыйдык бүтү-делегей конференциянын чымыдыр үе-нин болгаш амыдылаар хуузазынын ду-гайында айттырыны, ону чымыдыр чө-риниң дугайында айттырыны, оң чижек хүн чүрүмүң дугайында айттырыны шийтирлээр.

Консультативтиг комитеттин амыды-рында ССРЭ-нин, Англияны, АКШ-тын, Индияны, Канаданы, Францияны бол-ган Бразилияны төлөөлөчүлөрү киржал-турар. Комитетте Совет Эволюцияны тө-лөөлөчү болза, академик Д. В. Скобел-цын болуп турар.

(СЭТА).

Норвегиянын чазаның дүшкенин дугайында

ОСЛО, январь 15. Норвег радионуң динчалык болза, дүң келжө Норвегия-ның премьер-министра Оскар Торп оң баштап турар чазаның дүжөр дугайында хаанга медегелини тыгваскан.

Парламентиниң баштайгы тайыбырла-рында илереп турары болза, Тортуң чазаның дүжөрү оң иштике болгаш даптымы политиказын таарышымас чоруктарын чурта өзүп турарында бол-ган.

(СЭТА).

Тайбынын Бүгү-делегей Чөвүлелинин бюрозунуң калбак хуралынын ажыттынганы

ВЕНА, январь 18. Бүгү Венада Тай-бынын Бүгү-делегей Чөвүлелинин бю-розунуң калбак хуралы ажыттынган. Ху-ралда бюро келжүгөнү, а ол мыйшак Европаның, Азияны, Американы, Аф-риканы болгаш Австралияны үжөп чурттарында чаладып келген хей сан-ыг кижилер база олуржуу турар.

Профессорларын Бүгү-делегей фе-дерациянын делегей организациаларын, делегейниң херекселериниң демократтыг федерациянын, демократтыг амыкты-рын Бүгү-делегей федерациянын фашизмге улур демиселчилерин Бүгү-делегей федерациянын төлөөлөчүлери база ол хуралда олуржуу турар.

Хуралды Тайбынын Бүгү-делегей Чө-вүлелиниң даргазы Фредерик Жюлио-Кюри амыктып, амык чык чок болган учу-рунда хуралга кырып шыдаван дин-чакан Пьетро Нениниң болгаш Рикардо Ломбардиниң телеграммасын көмчөөн. Барып Германияны дагып чөпсөлзөрине болгаш атомнуг дайынын амыктыны удуз демиселе улустарнын бүтү күш-терин сыйрып катыштыраач тургустунган байдал негеп турар дээрин ол телеграм-мада айткан.

Хүн айттырында даралындагы айт-тырлар туруп турар деп Жолио-Кюри ды-напкан:

1. Ядролук чөпсөкти ажылаар дугайы-нда Соңу-атлантыка эволюция Чөвү-лелини шийтир-биле холбаштыр тай-бың дөш шимчөөшкенин сорулаалар.

2. Герман милитаризми катта төрү-түндүрениңе уланган париж дугурау-галарын бадылаарында болган боттаа-жырында улур тайбынга мыйкыдыг бү-гү күштерин демиселениң улам мыйдыг көгүдүрөң.

Бир дугаарында Пастор Форбек (Нор-вегия) чүвө чугаалаан, атомнуг чөпсөк-ти хуралдар дөш, Барып Германияны дагып чөпсөлзөрине улур демиселди амыктып эргежок чугулазын өвөлзөп демделзөөн. Бастып сорулгалык болза, улустар аразына тайбынын болгаш к-ды амыдылашкыны хандырыр болу-р. Ол сорулгалык чедип амыр дөш демиселе идеология киркирчеге бүтү христиан-нары кыйгырып тур мен деп ол ме-делзөөн.

Барып Германияда тайбың дөш шим-чөөшкенин доску киржикчилерин бир-өөр Элфестин меделзөөн болза:

Барып Германияны дагып чөпсөлзө-рин федералдык республиканын чоңу-нун соксаал чөк өзүп турар дүжөрүниң хайныктырып турар. Улуртур албан ду-жааларын эзел амыр күзөөн фашист болгаш милитаризм илгертер амык үе-де Барып Германияда боттарынын саыз-дары күштөлгөн турар ол дүжүрөөн мичанган улам үндөшөлдөгү болуп турар.

Герман милитаризми каттап төртүндү-рениңе улур демиселди дугайын чуга-алаан Элфес Барып Германиянын аны-яктары чаа дайынын белеткелгине бол-ган чаа шерип парламентиниң тууду-шкунуна улур, дагып чөпсөлзөшкениңе улур шийтирениң биле демисел болуп болган Барып Германиянын профессор-лери чугаалажышкынар дөш туржун турар. Чугаалажышкынар болгаш маргылдаалыг айттырларын тайбың шийтирлээриниң политиказын негеп тур-гар чагааларын шактыч амыдылаачылар, чогаалчылар, чүрүчүлөр болгаш арти-стер чазакке улам хөй-биле чорудуп турар.

Герман айттыр талазы-биле Совет ча-зактын меделелине Элфес байыр чед-ирип, ол меделел Европаның улустары-ның, хамыктын мурунда герман улустун мурунда хамаарышас чорукту болгаш амык чөк чорукту байдаларында бот-тандырар чаа аргаларын амыкты берип турар деп айткан.

Элфес бөдүнуң чугаалым тайбынын камгалаары дөш, бөдүнуң төрөн чурту-нун каттап каттыжышкыны дөш демис-елди күштөлгөн герман улусту кыйгырып дооскан.

Тайбың камгалаалынын алган шимчөө-шкенин төлөөлөчүлөр Притт Англияның

хей-ниитизиниң санал-оонады герман ми-литаризми каттап төртүндүрениңе улур шийтирлээр хөөн кырган деп чугаалаан. Делегейниң ийги дайынын көргүчүгүтүржүктарын ол хей-ниити экизи-биле бг-лиң турар. Атомнуг чөпсөк-биле дерити-ген герман фашист шериги каттап тө-ртүндүрени Европада дүшкүрүгү чөвү-ту улам күштөлгөн болгаш делегейниң үшкү дайынын амыктынын өздө-зүңгө иди бээр ийик.

Барып Германияны дагып чөпсөлзө-рү дугайында айттыр-талазы-биле алган ча-зактын туружу улустун хей нуруузуңуң санал-оонамын удураштып болуп тур-арын ол чугаалаан. Лейборист парти-яны болгаш профессорларын келжүгөн-нениң аажок хей нуруузу герман ми-литаризми каттап төртүндүрениңе улур, чаа дайынын белеткелгине улур, ийик бүрү ийитиле системалары күрүлелер-ниң тайбың жожа-келбө догунашкыны дөш демиселди турар.

Барып Германияны дагып чөпсөлзө-рү барып-чүк күрүлелерине агрессия-ны амыктын база тургузуу турар деп чөвөн Притт меделзөөн. Атомнуг чө-псөкти ажылаары Англияга еске чуртта-нымынга өвөрде артык улур амыктыг бо-луп деп чөвөн ооналап меделзөөн, Притт атомнуг чөпсөкти чугаажок хоруг-дар херек деп чугаалаан.

Оң чурттуңуң улугу чаа дайынын кү-зөвөйи турар болгаш атомнуг чөпсөк-ти ажылаарыга улур база Барып Гер-манияны дагып чөпсөлзөрине улур демис-елди турар деп Эндикотт (Канада) ме-делзөөн.

Американы Баттышкан Штаттарының чатырлык бөдүрениң чорудуп турар даптымы политиказын оротор шы-гыш шүгүмчүлөш, ол политика чаа дай-ынын өөсүдөрүнчө уланган деп медел-зөөн. Американы Баттышкан Штаттары агресци барып-терман аркига атомнуг, икхитиң болгаш бактериологтуг чөпсөк-ти бээр болуп турар деп Эндикотт үр-гүчү-лөп чугаалаан. Массалыг уузулашкы-нын ол чөпсөктерин хоолдуң дашкаар тургускан турарын чедип амыр узураут бис.

Барып Германияны болгаш Японияны дагып чөпсөлзөри Европада болгаш Азия-да тайбыңга улур кыжамышкыны болуп турар деп Лю Чан-Шан (Кыдат Улус-Республика) чугаалаан. Барып Гер-манияны чөпсөлзөрине улур. Европаның улустарынын чорудуп турар демисел не-келде кылдат улустун бүрүн деткичөөш-ап келген. Кыдат улус «европаның кам-галап ийитиледелгенин» буурап дүжө-көн Европаның улустарынын, хамык-тын мурунда француз улустун эң улуг тилелгени кыдыр көрүп, оларга өөрү-шкүчү байыры чедирип келген деп ол чугаалаан. «Европаның камгалап ийити-леделгенин» буурап дүжөкөнниң соон-да дайы талаалачылар база-ла евро-пейки улустарын эрге-ажыктырып чөвү-шкөк париж дугураулааларында көү-дүңгөн чаа төлөшөлдө чогадып алган-нар. Францияны болгаш Германияны улустары ол кем-бурулуз планнарын боттандырар чорукту үзүп шыдаар дээр-зүңгө бүзүрөлдөгү бис деп Лю Чан-Шан ооналап меделзөөн. Барып Германияны дагып чөпсөлзөрине улур тайбың дөш, коллективтиг амык чөк чорукту тур-гузары дөш демиселе ол чурттары бол-ган Европаның бүтү чурттарынын улус-тер амык чөк миллион кылдат улустун долу деткичөөшкө идегел салып болу-р.

Барып Германияны дагып чөпсөлзө-ринге улур, атомнуг чөпсөкти хоруугаары дөш делегейниң улустарынын калбак камгалаанын организастаар херек деп Серени (Италия) чугаалаан. Атомнуг чө-псөкти чугаажок хоругдарын негээр жуураут бүтү улустарын каттышкан күштерин атомнуг дайынын белеткел-гине ууураштыр тургузары эргежок чу-гула деп ол чугаалаан.

Д'Астье Де ла Вимериниң (Франция) санал бергенин соонда совет чогаалчы И. Эренбургка өс берген.

(СЭТА).

Италияда депшилгели күштерге улур каржы хемчеглер

РИМ, январь 17. Депшилгели паралага улур италян эрге-чатырларын каржы хемчеглериниң дугайын «Унига» солун динчалык турар. «Чөпсөкту күштерни дорамчылаан» «Тайбын, күш-ажылы болгаш хосталга дөш» солунуң релактор коммунист Газзано Лоретини буру-удалып, Болоньеге түдүп хоруудан: Губь-хоорайга (Перуджа жөзү) «чазакты до-»

рамчылаан» дөш ол черин күш-ажыл палатаның секретары Доменико Фонтини полицияны бактап чүдү бижзөөн дугайында тууду хоруудан. Ийик аны-зыл буруудалгалар талазы-биле Болоньеге социалтиг партияга хамаарып турар үш журналистерин херезин талазы-биле суд чорудулазын көдүрүп үндүргөн.

(СЭТА).

Судтуң залында

Чөөн-Хемтик районнуң улус суду «Кы-зыл тарачын» көдө амыл-агый арала-ның 3068 килограмм тарачын оорлаан бөлүк оорларын херез үзүп шийткен.

Бөдү оорларын судтан «Күрүң хөй-ниитиниң социалтиг болгаш хамааты-ларын хуу өңүчүлүк камгалааны күштөлгөн дугайында» ССРЭ-ниң Дөди Сөвдениң Президиумунуң 1947 чылдын июнь 4-ти Чарымын 4 чүтүк-биле бу-руудалып, оорларын кол организастык Кара-Сал Содунамын 12 чылда эди-п-ча-

рауу күш-ажыл лагерине шийтишпаан, РСФСР-ниң Кеземке херезин коюлугуну 31 а ангизы-биле шийткенин эртергени-нин соонда 3 чылда политиктиг эргезин казыр деп шийткен. Донгак Буискаал-ды—10 чылда, Монгуш Ламаны—8 чыл-да, Донгак Соскур-болду ол-ла Чары-мын 5 чүтүк-биле 2 чылда эди-п-чазар күш-ажыл лагерине шийткен.

И. ШУЛУУ.

Ректор Д. О. БЕГЗИ.

Империализм үезинде улустуң баштайгы революциясы

(Төнчүзү. Эгеzi 2—3 арыннарда).

Эззөн хей хоорайларга — Тифлисте, Владивостокта, Ташкентте, Самарканды-га, Курскте, Сухумте, Варшавага, Киев-ге, Ригага солдаттарын ортузуна база хөлөшкөкчир күштөлгөн. Кронштадтка болгаш Кара далай флотунуң Севастополь-да матростарын ортузуна тура-халымын хып үгөн.

Орус революцияны бүтү көгүдөшчөк чөпсөкти тура-халымынга чылшак чөк чедирип келген. Октябрь 17-инд манифес-тсия үндүргенин соонда хаан баурун деривилзөөшкени: шаажыла өспөдү-чалары, боолашкындар, чүс караар-ның дээрбечилериниң ажылычларын болгаш революстучарын өдүрөр чоруу, полицияны болгаш чүс караарнын орг-анизастаны үргөдөкч, үтөчөк, хымык-чы чоруктар — чөпсөкти тура-халымы-нын чөккө чүткө хаан бауру дүжөрү ар-галак өвөс, харын революцияның чазал амыктыгынын камгалап алып арга ба-за чөк деп чүвөн угууса тодаргай жөр-гүсөөс.

В. И. Ленин Россияга келгеш, револю-цияга пролетариаттын сорулгаларын болу-нуң күдүлдерине болгаш чугааларына тайыбырлап турган. Чөпсөкти тура-халымынын белеткелгине партия орга-низациаларын ол могок чөккө кыйгырып турган. Революцияга Ленинни стратегия-ны болгаш тактикамы, пролетариаттын геменоюзанын Ленинни идеяны Зака-вказье И. В. Сталин шийтирени кам-галап болгаш чорудуп турган.

Хаан чазакка улур чөпсөкти тура-халымын чөк бир-ле дугаарында Москва-ның ажилчыларын көдүрүп үгөн. Партиянын Москва Комитетиниң болгаш Москва Сөвдениң кыйгырымы баугаар 8.000 кире ажилчынар он күнөөниң дуржууда хаан шериглерини мыйшык-тын доктаптышпаан, маалдыг демисел-ди чорудулар. Хаан чазак Москва гар-низонун шериглерине бүзүрөөн бол-гаш оларын шоочага тулуп турган. Чүг-

ле Петербургтан келдирип шериглерин дуузы-биле Москвага чөпсөкти тура-халымын басын. Чөпсөк хамыктын сөөлүдө салган Кызыл Пресевиң ажил-чыларын эң шүдүргү болгаш турштун туттунганнар.

Москванын декабрыдагы чөпсөкти тура-халымынын революцияны дөш чөккө чазак болган. Ол болза, Красноярскте, Сормовога, Мотовилихе (Пермь), Ново-российскте, Донд-Ростовка, Севастополь-да, Кронштадтка болгаш еске-даа хоорай-ларга болууда тура-халымын чөккө-биле деткирген.

Декабрың чөпсөкти тура-халымы-нын аштырганы-биле революцияны дө-дүр башышкыны шүгүмү эгелзөөн. Хаан бау-ту улур демиселе баштай көдүрүп үгөн ажылың аны хамыктын сөөлү болуп атыраал чоруткан. 1906 чылда болгаш 1907 чылдын баштайгы чарымын-да ажилчы агынын стачка шимчөө-шкенин чалгын бедис туттумулаан тур-ган. 1906 чылдын баштайгы чарымында тараачын шимчөөшкени каала-биле не-тереп, флотка — Севасторкка болгаш Крон-штадтка тура-халымын болган. Хаан чазак чүткө 1907 чылдын июнь-да революцияны ашпап тилелгени чедип э